

2022/2171(INI)

29.3.2023

STANOVISKO

Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů

pro Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin

o strategii EU pro udržitelné a oběhové textilní výrobky
(2022/2171(INI))

Zpravodajka: Anne-Sophie Pelletier

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů vyzývá Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin jako příslušný výbor, aby do návrhu usnesení, který přijme, začlenil tyto návrhy:

- A. vzhledem k tomu, že výroba a spotřeba textilu v Evropě má významný dopad na životní prostředí a klima a má čtvrtou největší environmentální stopu¹;
- B. vzhledem k tomu, že spotřebitelé jsou citliví na zvyšování cen; vzhledem k tomu, že podle dostupných studií spotřebitelé souhlasí s tím, že je důležité, aby značky sdílely podrobné informace o dopadu svých výrobků na životní prostředí, a že mnoho spotřebitelů je ochotno změnit své nákupní zvyklosti ve prospěch udržitelných možností za předpokladu, že budou mít k dispozici jasné a spolehlivé označování výrobků;
- C. vzhledem k tomu, že informované rozhodování o otázkách udržitelnosti a původu výrobků může pomoci stimulovat poptávku po vysoce kvalitním oblečení, které bude méně škodlivé pro životní prostředí, a přechod na dodavatelský řetězec, který by respektoval přírodu a pracovníky;
- D. vzhledem k tomu, že Evropa má v textilním odvětví bohatou tradici a dlouhodobé zkušenosti; vzhledem k tomu, že toto odvětví zahrnuje více než 160 000 výrobců, z nichž většinu tvoří malé a střední podniky, na něž se vztahují rozsáhlé evropské a vnitrostátní právní předpisy; vzhledem k tomu, že mnoho výrobců z textilního průmyslu vyjádřilo zájem o vývoj udržitelnějších a trvanlivějších textilních a výrobních technologií s cílem nalézt řešení výzev, které přináší Zelená dohoda;
- E. vzhledem k tomu, že výroba textilu se v letech 2000 až 2015² zdvojnásobila a doba životnosti oděvů se ve stejném období snížila o 36 %³; vzhledem k tomu, že modely „rychlé módy“ podporují masovou spotřebu nekvalitních oděvů, které jsou často nerecyklovatelné, což vyvolává obavy ohledně sociálních práv pracovníků a postupů tzv. „lakování nazeleno“ (greenwashing);
- F. vzhledem k tomu, že velmi složité a roztržité dodavatelské řetězce v oděvním průmyslu na celosvětové úrovni dále komplikují práci orgánů dozoru nad trhem, sdružení spotřebitelů a dalších prodejců, například tím, že někdy brání dodržování příslušných právních předpisů Unie týkajících se kvality výrobků a podmínek výroby, a to i pokud jde o nucenou práci; vzhledem k tomu, že odvětví textilní výroby, které se

¹ Zpráva Evropské informační a pozorovací sítě pro životní prostředí ETC/WMGE 6/2019 – „Textiles and the environment in a circular economy“ (Textil a životní prostředí v oběhovém hospodářství), Evropská agentura pro životní prostředí, Evropské tematické středisko pro odpady a materiály v ekologickém hospodářství, 19. listopadu 2019.

² Zpráva „Nová textilní ekonomika: vytvoření nové koncepce budoucnosti módy“ (A new textiles economy: Redesigning fashion's future), nadace Ellen MacArthur, 28. listopadu 2017.

³ Zpráva Evropské informační a pozorovací sítě pro životní prostředí ETC/CE 2/2022 – „Textil a životní prostředí: úloha designu v evropském oběhovém hospodářství“ (Textiles and the Environment: the role of design in Europe's circular economy), Evropská agentura pro životní prostředí, Evropské tematické středisko pro oběhové hospodářství a využívání zdrojů, 10. února 2022.

skládá převážně z malých a středních podniků, již bylo pod velkým tlakem sociálního dumpingu v důsledku velmi nízkých výrobních nákladů v zemích mimo EU; vzhledem k tomu, že tuto situaci dále zhoršila pandemie COVID-19, kdy od vypuknutí pandemie vyšla najevo řada případů nekalých praktik týkajících se mezinárodních značek a jejich dodavatelů a pracovníků;

1. připomíná, že je nanejvýš důležité chránit spotřebitele tím, že se bude řešit problém zavádějících tvrzení, jež nejsou v souladu s právními předpisy Unie nebo vnitrostátními právními předpisy na ochranu spotřebitele, jakož i postupů „lakování nazeleno“ a nadměrného využívání plastů a škodlivých chemických látek v oděvech, a že budou neprodleně přijata veškerá vhodná opatření k řešení problému výrobků, které nedodrží právo Unie; vítá v tomto ohledu návrh Komise na posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci⁴, což by přispělo k jejich ochraně před klamavou reklamou a „lakováním nazeleno“; vítá dále ohlášené iniciativy na posílení informovanosti spotřebitelů, pokud jde o trvanlivost, opětovnou použitelnost, opravitelnost a recyklovatelnost textilních výrobků; vyzývá k předložení ambiciózního návrhu týkajícího se dokládání ekologických tvrzení s cílem posílit postavení spotřebitelů a podniků v souvislosti s ekologickou transformací a poskytnout metodiku pro náležité informování spotřebitelů o udržitelnosti výrobků, které nakupují; zdůrazňuje, že výrobci by měli hospodářským subjektům, které na ně v dodavatelském řetězci navazují, včetně maloobchodníků a on-line tržišť, poskytovat informace o požadavcích na ekodesign, aby spotřebitelé mohli být řádně informováni;
2. vítá začlenění digitálního pasu výrobku do návrhu nařízení o požadavcích na ekodesign udržitelných výrobků⁵, který spolu s navrhovanou směrnicí o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti⁶ a návrhem týkajícím se nucené práce⁷ může poskytnout odrazový můstek pro lepší pochopení dodavatelských řetězců a zvýšení jejich transparentnosti, a to i pokud jde o pracovní práva; vyzývá k tomu, aby tento důležitý nástroj usiloval o plnou transparentnost a spolehlivé informování spotřebitelů i zprostředkovatelů v dodavatelském řetězci; je přesvědčen, že má-li být tento pas relevantní, musí být harmonizovaný, snadno čitelný a dostupný na samotném výrobku nebo, není-li to možné, na jeho doprovodném obalu; dává přednost otevřeným, snadno dostupným, pravidelně aktualizovaným a důvěryhodným údajům zajišťujícím sledovatelnost složek a látek využitých v daném textilním výrobku v celém dodavatelském řetězci až po úroveň továren, se zvláštním důrazem na škodlivé chemické látky; vítá soubor norem pro sledovatelnost a transparentnost udržitelných dodavatelských řetězců v oděvním a obuvnickém průmyslu, který schválila Evropská hospodářská komise OSN v roce 2021; vybízí k jeho uplatňování společnostmi se sídlem v EU; domnívá se, že lepší sledovatelnost v rámci dodavatelského řetězce může podpořit oběhové modely maloobchodu a spotřeby, jako je přeprodej a opětovné použití textilních výrobků;

⁴ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2005/29/ES a 2011/83/EU, pokud jde o posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci prostřednictvím lepší ochrany před nekalými praktikami a lepších informací, který dne 30. března 2022 předložila Komise (COM(2022)0143).

⁵ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign udržitelných výrobků a o zrušení směrnice 2009/125/ES, který dne 30. března 2022 předložila Komise (COM(2022)0142).

⁶ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti a o změně směrnice (EU) 2019/1937, který dne 23. února 2022 předložila Komise (COM(2022)0071).

⁷ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zákazu produktů pocházejících z nucené práce na trhu Unie, který dne 14. září 2022 předložila Komise (COM(2022)0453).

domnívá se však, že dodavatelské řetězce jsou nelineární a zahrnují mnoho zprostředkovatelů, včetně těch, kteří se podílejí na hromadném obchodování se surovinami na komoditních burzách, a že požadavky na sledovatelnost se proto musí vztahovat jak na tyto subjekty, tak na výrobce, a že je malým a středním podnikům v tomto odvětví třeba poskytnout podporu, která jim pomůže přizpůsobit se novým pravidlům; v této souvislosti zdůrazňuje, že digitální pas výrobku by měl být nástrojem, který společně, zejména malým a středním podnikům a mikropodnikům, umožní lépe komunikovat o svých udržitelných postupech, ale nesmí se stát nákladným a byrokratickým požadavkem;

3. domnívá se, že digitální pas výrobku doprovází zjednodušení stávajících označení výrobků s cílem zajistit, aby spotřebitelé dostávali soudržné a spolehlivé informace o environmentální a sociální stopě výrobků a o jejich původu, materiálu a chemickém obsahu; zdůrazňuje, že toto zjednodušení stávajících značek lze provést na základě stávajících systémů certifikace a standardních metodik zahrnujících aspekty udržitelnosti, jako je výkonnost v oblasti oběhovosti, opravitelnost a trvanlivost, při současném zajištění transparentnosti a důvěryhodnosti prostřednictvím odpovědnosti značek a systémů certifikace; konstatuje, že některé mnohostranné iniciativy a systémy certifikace, jakož i soukromé systémy značek týkající se udržitelnosti, prokázaly v minulosti určité nedostatky; dále konstatuje, že někteří maloobchodníci byli nedávno v souvislosti s těmito systémy sankcionováni za postupy „lakování nazeleno“; poukazuje na potenciál elektronického označování výrobků, které by spotřebitelům poskytlo podrobné znalosti o textilních výrobcích, včetně poradenství ohledně péče o ně a informací o možnostech jejich opravy a recyklace; zdůrazňuje však, že elektronické označování nemůže nahradit fyzické štítky, které by měly i nadále poskytovat základní informace o péči o výrobky a o jejich složení;
4. je přesvědčen, že při změně vzorců spotřeby hrají úlohu poptávka i kupní síla spotřebitelů; podporuje iniciativy, které spotřebitelům pomohou přejít na udržitelnější a odpovědnější spotřební návyky tím, že budou poskytovat vysoce kvalitní výrobky za přiměřenou cenu a snižovat množství odpadu, včetně pobídek k navrhování a výrobě oděvů, které používají pouze přírodní a ekologická vlákna a textilní suroviny, a tudíž trvají déle a lze je snadněji recyklovat; zdůrazňuje, že je důležité chránit spotřebitele před eskalací cen v důsledku změn právních předpisů a potřeby přizpůsobit výrobní procesy; dále zdůrazňuje, že je důležité informovat spotřebitele o pozitivním dopadu, který mohou mít na životní prostředí změnou jejich zvyklostí, například recyklací a opětovným použitím výrobků nebo omezením své spotřeby; v tomto ohledu zdůrazňuje význam informačních kampaní pro spotřebitele nebo instruktážních materiálů o tom, jak textilní výrobky opětovně použít nebo recyklovat; připomíná, že je důležité vytvořit proveditelný a udržitelný recyklační ekosystém zahrnující malé a střední podniky a další hospodářské subjekty, v němž by se textilní výrobky a vlákna opětovně používaly a recyklovaly klasickým i inovativním způsobem; připomíná, že tyto ekosystémy mohou být podporovány finančními pobídkami; zdůrazňuje, že prodloužení trvanlivosti textilních výrobků má významný dopad na životní prostředí a zároveň zákazníkům nabízí příležitosti k úspoře peněz; v této souvislosti vyzývá k přijetí opatření na podporu výzkumu udržitelných textilních výrobků;
5. domnívá se, že výrobci a značky textilu by měli být hybnou silou udržitelnosti tím, že budou transparentní ve svých postupech v celém dodavatelském řetězci a budou

respektovat lidská práva a životní prostředí; domnívá se, že cíle spočívajícího v dodržování lidských práv a ochraně životního prostředí by rovněž mohlo být dosaženo podporou výrobců a značek v celém dodavatelském řetězci a upřednostňováním vysoce kvalitních evropských výrobků při současném zajištění spravedlivé transformace; v této souvislosti připomíná, že je důležité usnadnit výzkum a inovace v textilním odvětví, mimo jiné poskytnutím větší flexibility při registraci nových vláken a vytvořením jasného a účinného právního rámce pro společnosti a spotřebitele;

6. konstatuje, že obchodní model rychlé módy v dodavatelských řetězcích a spotřebních vzorcích vytváří tlak na dodavatele, kteří jsou často malými a středními podniky, a na jejich pracovní sílu prostřednictvím nekalých obchodních praktik; zdůrazňuje mocenskou asymetrii mezi značkami a jejich dodavateli a skutečnost, že to vedlo k určitým škodlivým obchodním praktikám v textilním odvětví, jako jsou opožděné platby, krátké lhůty pro splnění objednávky, opožděná zrušení objednávek a platby, které nepostačují k pokrytí výrobních nákladů; domnívá se, že tyto praktiky mají negativní dopad na dodavatele a jejich pracovní sílu a musí být zakázány; vyzývá Komisi, aby posoudila možné způsoby boje proti těmto nekalým praktikám na evropské úrovni a inspirovala se směrnicí 2019/633 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci⁸; v této souvislosti se domnívá, že strategická hodnota dodavatelského řetězce by měla být posílena tím, že se v co největší možné míře upřednostní udržitelný model výroby oproti modelu „vyhazování málo nošených oděvů“, přičemž se budou kombinovat inovace, tvůrčí kapacita a výrobní systémy založené na kvalitě procesů, materiálů a konečné úpravy a zároveň se podpoří recyklace neprodaných výrobků namísto jejich ničení; vítá skutečnost, že v návrhu o ekodesignu byla zavedena možnost, aby Komise zakázala ničení určitých kategorií neprodaného zboží; vítá skutečnost, že Komise předložila strategii EU v oblasti textilu, která je v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu a akčním plánem pro oběhové hospodářství; zdůrazňuje, že odvětví rychlé módy vede k nízké životnosti výrobků a zvyšuje množství textilního odpadu, a proto je nezbytné zvážit cíle v oblasti recyklace a zároveň pomoci průmyslu prostřednictvím dostatečné podpory při zavádění dobrovolné klasifikace textilu na základě trvanlivosti a udržitelnosti; vítá ohlášené úsilí na podporu oběhových obchodních modelů, jako jsou služby zpětného odběru, sběr použitých výrobků a další prodej oděvů, jejich pronájem, výměna a opravy; vyzývá proto Komisi a členské státy, aby podporovaly rozvoj takových řešení a inovativních prodejních postupů s cílem podpořit opravy a opětovné použití a zároveň podporovaly příslušné ekologické a přenositelné dovednosti a příležitosti k celoživotnímu učení;
7. domnívá se, že veřejné orgány by měly v rámci zadávání veřejných zakázek podporovat rozvoj udržitelnějších textilních výrobků a oběhových obchodních modelů a usilovat o snížení dopadu textilních výrobků na životní prostředí; vyzývá k širšímu a účinnějšímu uplatňování sociálně odpovědných a udržitelných kritérií pro zadávání veřejných zakázek na textilní výrobky, aby se zabránilo roztržitosti trhu; vybízí k účasti podniků sociální ekonomiky ve veřejných nabídkových řízeních;
8. připomíná, že je nanejvýš důležité zajistit, aby orgány dozoru nad trhem měly dostatečné zdroje, a to i pokud jde o zaměstnance, kteří musí být náležitě vyškoleni, a

⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633 ze dne 17. dubna 2019 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci. Úř. věst. L 111, 25.4.2019, s. 59.

pokud jde o finanční zdroje a nástroje; vyzývá členské státy, aby zajistily silnější dohled nad trhem, častější kontroly a odrazující sankce za porušení předpisů s cílem zajistit, aby všechny výrobky uváděné na trh EU, včetně on-line tržišť ze zemí mimo EU, splňovaly minimální normy v oblasti životního prostředí, například pokud jde o limity chemických látek v oděvech, jakož i sociální normy; vyzývá k lepšímu a harmonizovanějšímu dohledu nad vnitřním trhem s přísnějšími celními kontrolami s cílem zabránit dovozu padělaných nebo nebezpečných textilních výrobků, které nesplňují výslovně uvedené požadavky, čímž budou chráněni spotřebitelé i životní prostředí; vyzývá k posílení dohledu, zejména pokud jde o subjekty, které se opakovaně dopustily protiprávního jednání, včetně obchodníků; vyzývá k posílení spolupráce mezi orgány dozoru nad trhem a celními orgány, mimo jiné prostřednictvím revize celního kodexu Unie (nařízení (EU) č. 952/2013⁹);

9. připomíná, že je třeba podporovat textilní odvětví EU, které aktivně přispívá ke konkurenceschopnosti EU; vybízí Komisi, aby vypracovala obecné pokyny a poskytovala podpůrné služby s cílem zajistit, aby se správní požadavky uplatňující se na textilní výrobky nestaly příliš zatěžujícími, zejména v případě malých a středních podniků; zdůrazňuje význam trvalého dialogu s tímto odvětvím a společných řešení; zdůrazňuje, že malé a střední podniky jsou často průkopníky v používání inovativních technologií zaměřených na dlouhou životnost, které podporují udržitelné chování spotřebitelů; zdůrazňuje, že je třeba vytvořit prostředí příznivé pro tuto činnost; dále zdůrazňuje, že je třeba zajistit soudržnost a harmonizaci politik na úrovni EU, a to i s ohledem na požadavky na údaje a metodiky všech politických iniciativ EU oznámených ve strategii.

⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie. Úř. věst. L 269, 10.10.2013, s. 1.

**PŘÍLOHA: SEZNAM SUBJEKTŮ ČI OSOB,
OD NICHŽ ZPRAVODAJKA OBDRŽELA PODNĚTY**

Za vypracování tohoto seznamu nese výlučnou odpovědnost zpravodajka a poskytuje jej zcela dobrovolně. Při sestavování tohoto návrhu stanoviska obdržela zpravodajka podněty od těchto subjektů či osob:

Subjekt či osoba
BEUC
Clean Clothes Campaign
Fair Trade Advocacy Office
The Good Goods
RREUSE
Fashion Revolution
Zero Waste Europe

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	28.3.2023
Výsledek konečného hlasování	+ : 41 - : 2 0 : 1
Členové přítomní při konečném hlasování	Andrus Ansip, Pablo Arias Echeverría, Brando Benifei, Adam Bielan, Biljana Borzan, Markus Buchheit, Anna Cavazzini, Dita Charanzová, Lara Comi, David Cormand, Alexandra Geese, Sandro Gozi, Maria Grapini, Krzysztof Hetman, Virginie Joron, Eugen Jurzyca, Arba Kokalari, Kateřina Konečná, Andrey Kovatchev, Jean-Lin Lacapelle, Maria-Manuel Leitão-Marques, Antonius Manders, Beata Mazurek, Leszek Miller, Anne-Sophie Pelletier, Miroslav Radačovský, René Repasi, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Róza Thun und Hohenstein, Tom Vandenkendelaere, Kim Van Sparrentak, Marion Walsmann
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Marc Angel, Vlad-Marius Botoș, Malte Gällée, Ivars Ijabs, Tsvetelina Penkova, Romana Tomc, Isabella Tovaglieri, Kosma Złotowski
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Miriam Lexmann, Jan-Christoph Oetjen

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

41	+
ECR	Adam Bielan, Beata Mazurek, Kosma Złotowski
ID	Virginie Joron, Jean-Lin Lacapelle
NI	Miroslav Radačovský
PPE	Pablo Arias Echeverría, Lara Comi, Krzysztof Hetman, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Miriam Lexmann, Antonius Manders, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Romana Tomc, Tom Vandenkendelaere, Marion Walsmann
Renew	Andrus Ansip, Vlad-Marius Botoș, Dita Charanzová, Sandro Gozi, Ivars Ijabs, Jan-Christoph Oetjen, Róza Thun und Hohenstein
S&D	Marc Angel, Brando Benifei, Biljana Borzan, Maria Grapini, Maria-Manuel Leitão-Marques, Leszek Miller, Tsvetelina Penkova, René Repasi, Christel Schaldemose
The Left	Kateřina Konečná, Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Anna Cavazzini, David Cormand, Malte Gallée, Alexandra Geese, Kim Van Sparrentak

2	-
ECR	Eugen Jurzyca
ID	Markus Buchheit

1	0
ID	Isabella Tovaglieri

Význam zkratk:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se